

SKRIVNOSTNA FOTOGRAFIJA

Z rubriko Skrivnostna fotografija želimo udejaniti del poslanstva naše nove revije Svet ptic; to je širjenje znanja o pticah kot je bilo zapisano v uvodniku prve številke. In kaj je navsezadnje listanje po priročnikih in iskanje določevalnih znakov pri posameznih vrstah, če ne ravno nabiranje novega znanja? Opravilo, ki ga ponavadi prepustimo deževnim dnevom in nam kasneje še kako pride prav pri delu na terenu. Odločili smo se, da damo svojim članom pri prepoznavanju skrivnostnih vrst ptic še dodatno spodbudo. Odslej bomo namreč ob izteku vsakega letnika revije Svet ptic podelili nagrado najboljšemu oziroma najsrečnejšemu članu, ki bo sodeloval v tekmovanju »Skrivnostna fotografija«. Nekatere fotografije bodo morda odslej zahtevale nekoliko več razmisleka in znanja, vsekakor pa za večino nadobudnih ornitologov ne bodo pretežke. Za njihovo rešitev bo potrebnih nekaj praktičnih izkušenj, razmišljanje in dvome pa si boste olajšali z dobrim priročnikom za določanje ptic. In če boste dragi člani pogosteje segali po priročnikih in drugi ornitološki literaturi ter se na tako izobraževali, bo rubrika vsekakor dosegla svoj namen.

PRAVILA TEKMOVANJA »SKRIVNOSTNA FOTOGRAFIJA

1. v vsakem letniku revije Svet ptic bo objavljenih skupno osem fotografij ptic - po dve v vsaki številki (izjema je letošnji letnik, pri katerem začnemo s tekmovanjem v drugi številki, tako da bo na koncu skupno število fotografij šest). Obe fotografiji v vsaki tekoči številki revije si pozorno oglejte in na dopisnico napišite vrstno ime ptice, ki je na sliki. Pri tem uporabljajte veljavna slovenska imena ptic, ki so bila objavljena v *Acrocephalus* št. 94-96 (letnik 20) ali latinska imena. Na dopisnico napišite svoje ime in priimek ter natančen naslov in ga pošljite na društveni naslov (DOPPS, p.p. 2395, 1001 Ljubljana) s pripisom »Za skrivnostno fotografijo« najkasneje v 30 dneh po prejemu revije na dom.
2. skupni zmagovalac tekmovanja »Skrivnostna fotografija« je tisti, ki pravilno določi ptice z vseh skrivnostnih fotografij objavljenih v enem letniku revije Svet ptic. V primeru, da je takšnih članov več, bomo zmagovalca izžrebali. Če nobeden izmed sodelujočih ne zbere osmih pravih rešitev (v letu 2000 izjemoma samo šest), je zmagovalac tisti, ki ima največ pravih odgovorov. V kolikor jih je več z enakim največjim številom pravih rešitev, zmagovalca spet izžrebamo. Skupni zmagovalac letošnje sezone bo prejel knjigo *Collins Bird Guide* avtorjev K. Mullarney, L. Svensson, D. Zetterstrom in P. Grant, ki je izšla pri založbi Collins leta 1999. Rezultati bodo objavljeni v prvi številki revije Svet ptic v letu 2001.
3. Poleg tega bomo med sodelujočimi, ki bodo pravilno določili obe ptici na fotografijah iz vsake tekoče številke revije Svet ptic, izžrebali enega dobitnika društvene majice. V primeru, da ni nobenega z dvema pravih rešitvama, ta nagrada nebo podeljena. Dobitnik za vsaki krog tega dela tekmovanja bo objavljen v naslednji številki revije.
4. Na tekmovanju lahko sodelujejo samo člani društva.
5. Na tekmovanju ne morejo sodelovati urednica Sveta ptic in člani uredniškega odbora. Avtorji fotografij, uporabljenih v igri, ne morejo sodelovati pri tistem krogu tekmovanja, v katerem so uporabljene njihove fotografije.
6. Pri izboru fotografij za tekmovanje pridejo v poštev samo tiste vrste ptic, ki so bile vsaj enkrat registrirane na območju Zahodnega Palearktika. Teoretično je tako potrebno računati z nekaj več kot 950 vrstami ptic.

Luka Božič

Obrazložitev skrivnostne fotografije iz prejšnje številke

Ribjo uharico je na njenem dnevnem počivališču februarja 1999 v narodnem parku Corbett v Indiji fotografiral Borut Rubinič. Ribjo uharico bi zaman iskali na seznamu vrst slovenske avifaune. Nam najbližja gnezdišča so bila znana iz južne Turčije, Sirije in Izraela, kjer pa je danes domnevno že izumrla.

Na sliki lahko opazimo značilne obušenne pernate čopke, ki jih med sovami poleg ribjih uharic *Ketupa* imajo še viri *Bubo*, skoviki *Otus* in uharice *Asio*. Pri tem lahko odpišemo predstavnike skovikov in uharic, saj te sove držijo čopke le navpično in nikoli vodoravno, kar je značilnost ribjih uharic

in virov. Sova na sliki bi zato lahko najlažje zamenjali s katerim od predstavnikov virov, npr. z veliko uharico *Bubo bubo*. Pri tem lahko izpostavimo tri bistvene značilnosti vidne pri sovi na sliki, ki jo nedvomno določajo za ribjo uharico:

foto: Milan Rabič
Ribja uharica *Ketupa zeylonensis*

1. struktura obrazne maske je manj izrazita;
2. obušenji čopki so kratki in šopasti (velika uharica ima daljše in izrazitejše obušesne čopke)
3. temne proge na letalnih peresih so debelejšje kot pri veliki uharici.

Poznamo štiri vrste ribjih uharic, ki se ločijo med seboj po vzorcu na trebušnih peresih (na sliki to ni opazno) in po obarvanosti čela. Slednje je pri malajski *K. ketupu* in gorski ribji uharici *K. flavipes* svetlejšje, pri ribji uharici *K. zeylonensis* in severni ribji uharici *K. blakistoni* pa enotno obarvano, tako kot glava. Če si natančno pogledamo sovo na sliki, vidimo, da ima čelo približno takšne barve, kot je celotna glava. Razlikovanje med vrstama *K. zeylonensis* in *K. blakistoni* je s slike težavnejše. *K. blakistoni* je večja (skoraj kot velika uharica *Bubo bubo*) in ima temnejšo obrazno masko. Poleg tega se areala obeh vrst ne prekrivata. V Indiji živi le ribja uharica *K. zeylonensis*, kar je tudi pravilna determinacija sove na sliki.

Sova z druge slike, veliki skovik, je verjetno povzročala manj težav pri določevanju, saj jo poznamo že iz domačih logov. Spekter možnih vrst se nam hitro zmanjša, če pogledamo barvo oči. Te so bile na sliki rumene. Pri tem lahko

foto: Marjan Trobec
Veliki skovik *Otus scops*

izločimo vse "črnooke" vrste (lesna sova *Strix aluco*, kozača *S. uralensis*, pegasta sova *Tyto alba*) in vrste, ki imajo rdečkasto šarenico (velika uharica *Bubo bubo*, mala uharica *Asio otus*). Sivo perje izloči močvirsko uharico *Asio flammeus*, velikost (ocenimo jo lahko glede na velikost listov gabra, na katerem sova sedi) pa druge večje vrste. Izbor se nam tako zoži na štiri male sove: čuk *Athene noctua*, koconogi čuk *Aegolius funereus*, mali skovik *Glaucidium passerinum* in veliki skovik *Otus scops*. Ker sova nima obušenih čopkov, to sicer lahko namiguje na katero izmed prvih treh vrst, vendar je potrebno opozoriti, da ti čopki pri velikem skoviku v razburjenem in budnem stanju niso vselej vidni. Po temno obarvanem kljunu, značilni črni črti, ki sega preko glave do kljuna, in po razmeroma majhni (glavi glede na telo) lahko sovo zanesljivo določimo za velikega skovika. Samca velikega skovika, ki je priletel na predvajani posnetek oglašanja, je na tradicionalnem štetju velikih skovikov na Ljubljanskem barju v letu 1999 pri Blatni Brezovici fotografiral Marjan Trobec.

Al Vrezec

foto/Luka Božič

Katera vrsta je to?

foto/Luka Božič

Katera vrsta je to?